

Rok 1938,

Politické
napětíObsazení
RakouskaPovolání
zálož-
níků

Runciman

jeví byl neblahý pro stát, národ i obec
jároměřickou. Na začátku roku nic
nenaměřovalo událostem, které následo-
valy. Teprve v únoru stoupající napětí
politické v Evropě, hlavně poměr Německa
k Rakousku, dávalo cítit, že mohou
přijít věci nečekané. Lidé pečlivě sledo-
vali zprávy z rozhlasu, takže byli poměrně
brzo informováni, aspoň o tom, co se
rozhlasem vysílalo. Obsazení Rakouska
(11. března) se pokládalo právem za událost
významnou, proti níž my jsme ovšem
nemohli nic dělat. Na to se poměry zdán-
livě uklidnily, ale brzo, v dubnu a květnu,
národnostní napětí, buzení na mnoze něme-
ckými okázalostmi, bylo cítit i v obci. Tak
21. května nastoupilo 26 záložníků, později
ještě několik. Rozčilení ovšem vzrostlo, ale
nástup se dal v pořádku, v dobré náladě
a byl namnoze pokládán za správné řešení
v dané situaci, kdy Němci už vystupovali
velmi sebevědomě. Ale povětrí se ještě uklid-
nilo, po 14 dnech se nastrokovaní počali vracet,
a lidé důvěřivě čekali pokojné a klidné
řešení a myslili, že šef anglické mise, lord
Runciman, k němu přispěje. Tak přestly
žně. Ale v září, okolo spěchu národních
sociálů v Německu, napětí rostlo. Bylo
zřejmé, že na poměr Čechů a Němců má

oliv zahraničí. V polovici měsíce, když Hen-
leinova strana vyhlásila ~~pluk~~ své poža-
davek, opět nastoupila řada záložníků, ja-
ko v květnu, a byly pomalu povolávány
vojenské koně i automobily. Dne 20. září
bylo oznámeno, že dojde k územním změnám,
k nimž jsme domnceni svými spojenci.
To se pokládalo za vyvrcholení krize. Ale
23. pozdě večer posluchači radia uslyšeli na-
řizení o mobilizaci do 40 let. Byl učiněn
poplach, a v noci byla celá dědina na no-
hách. Počítalo se s bezprostředním nebez-
pečím války. Nastoupila Č.P.O., následující
dny odcházely evidenční koně. Večer bylo úpl-
ně zatemněno, opravdovější než při cvičeních
dřívejších, jež namnoze nebyly brány tenkrát
vážně. Obchodnictví se zářovalo, a někte-
rý den obchody všechno vyprodaly nebo neda-
valy, kolik kdo chtěl. Odchod koní a mužů
bylo cítit v hospodářství. Do obce se vra-
celi lidé z měst, venkov považovali za
bezpečnější. A potom po několika dnech
nejistoty a napětí občané uslyšeli, že na
schůzi v Mnichově zastupci Anglie, Francie,
Italie a Německa určili, že máme Ně-
mecku odstoupit německé krají. Zpráva
znamenalá, že nebude válka, byl konec
rozčilení z hroziícího nebezpečí, ale také
si lidé byli vědomi, že jsme přijali roz-
hodnutí těžké a ponízkující, že jsme

Mobili-
sace

Mnichov
30. září

1
ustoupili silám, s ním jsme nebyli. Ukázalo se, že jsme zůstali sami, a že hlavně naši západní spojenci nechtěli se nás zastat do všech důsledků. Při tom se lidé netažili svým míněním. Někteří se také domnívali, že jsme měli bojovat, opíraje se o dobrá opěvnění.

President
odstoupil

Vydání presidenta Ed. Beneše už příliš nepřekvapilo v ruchu tehdejších dnů a za oněch poměrů. (dne 5. října).

Páté
pásmo

A pak bylo stanoveno 1. zv. páté pásmo, a to už se hranice přibližovala k Jevíčku a Biskupicím. Ke ústupu z tohoto pásma přišlo do Jaroměřic vojsko dne 7. října. Lice odtažlo, ale přišlo nové a malá posádka tu byla ubytována do půli listopadu. Zabráním Chornic byla dráha do Prostějova přerušena, ale po několika dnech byla trat i s nádražím uvolněna. 18. října se rozšířila pověst, že Jaroměřice, Jevíčko a Biskupice budou obsazeny Němci, aby pryč se sem mohli přestěhovat Němci od Skřipova a Brodku. Starosta Rouner s tehdejšími tajemníkem J. Číjarem jeli do Biskupic, kde jednali se stýcím důstojníkem za přítomnosti okresního hejtmana, dříve v Mor. Trébové (Dě. Kalařba). Bránili se ovšem proti event. obsazení, a přece v části

Vojsko
v obci

občanstva vzniklo domněnám, že pryč právě chtě-
li, aby Jaroměřice byly obsazeny. Je to přibližně
ne pro stav myslí, jenž tenkrát panoval.
Pověst se rozplynula, ale po 15. listopadu opět
proskakovaly a neustávaly zprávy o obsazení
Jaroměřic, Biskupic a opět ve spojení se
Skřipovem. Konečně zástupci obce (načm. Fr.
Čápek a taj. T. Čížek) společně se zástupci
Jevíčka, Biskupic, Ušobrna a ostatních
společných obcí odjeli do Prahy. Tam se
dne 21. listopadu od zástupce ministra pro
zahraníčí, Hüncle-Jizerského, dovedli už
hotovou věc, která byla podepsána o den dříve,
20. XI. v Berlíně. Uviděli mapu: byl zabrán
německý ostrůvek u Skřipova a Brodka a
na cestě k němu i Česká obec Lubiřov s
Chobyní, Nectava a Brězinky a Biskupice
s Libštejnem, na čemž měl nepochybně po-
dílet biskupský velkostatkář Bedřich Thurn-
Taxis. Jeho oba syni dleli v Německu a starší
z nich (Lamoral) přišel s okupační armádou
jako německý důstojník. Zabraní soused-
ních Biskupic a Lubiřova bylo oznámeno
rozhlasem 21. listopadu večer. Jaroměřičtí
si sice oddechli. Ale v týdnu při vytyčování
prozatímní demarkační čáry zjistili, (co depu-
tace slyšela už v Praze), jak těžce byla
obec postihena. Z obecního katastru byla
zabrána celá výhodná část, porostlá lesem.
Nová hranice obce, jež se stala hranicí státní,
šla z míst za Reifovou pilou přes Hlák

Řeči o
Jaromě-
řicích

Cesta
do Prahy

Lubiřov
Bisku-
pice
přec
zabraný

Nové
hranice

Ovrácení
lesů

k Libštejnu po dorazadních katastrálních hranicích až k lesu a pak stále po rozhraní mezi polem a lesem ke Strachonovu, nahoru k Suchému dvoru, dolů okolo Kádlovci až k samé dědině, (Vilčákům,) dále nad Nádevsím až k myslivně Na mašíně, po Vlehlích nad Nový Dvůr a dále až k úsobinským hranicím. Převážná část lesního velkostatku, obecní a všechny selské lesy (Lavičná) byly ztraceny. V obci z lesů zůstal jen Háj a Kalvarie a půl Hleku. Majitelé lesů, obec i velkostatek se snažili, pokud dovedli, aby lesy celé nebo aspoň část, byly vráceny. Učinili podání v tom smyslu okresnímu úřadu, na výzvu stejného důstojníka dodali opisy spisů, ale nichž lesů nabyli (odkazů, notářských spisů, kup. smluv; krátká lhůta končila na Štěpána 26. XII.) a doufali přece v nějaký úspěch. Ale hranice s konečnou platností nebyly vytyčeny do konce roku, toho roku, v němž bylo víc smutku a neštěstí, než by se zdálo z tohoto zápisu.

Tak se Jaroměřice staly obcí pohraniční. Po zabrání Biskupic a Třebířova přišla četnická stanice a oddělení finanční strážě. Občané, chtějící jít do svých lesů, musili už mít propustky.

Lidé o všech událostech poměrně brzo se dovídali z rozhlasu. Značně oblíben byl rozhlas ruský, (české vysílání) z něhož chtěli uslyšet to, co náš rozhlas nerěčel nebo říci nemohl.

Kromě od dřívějška známých, Mussoliniho a Hitlera, značné popularity, třeba že ne v dobrém smyslu, nabýli ~~ag~~ anglický min. předseda Chamberlain a lord Runciman, u něhož si všimlo občanstvo jeho častých návštěv u německé šlechty.

Nevůli působily zprávy o ~~Chovani~~ Slovaku v čase největšího nebezpečí. O tom se obyvateľstvo nedovíдалo ani tak z novin, jako od demobilizovaných vojáků a od lidí, kteří se se Slovenska vraceli.

Slováci

Žaborem jižního Slovenska byli postiženi také dva zdejší rodáci, kolonisté v Čátě, (p. Proska, okr. Zlíhošovec) Jindřich Rovner z č. 39. a Metoděj Pokorný z č. 35. Byli v Čátě od r. 1927. Nový majetek zároveň odeslali; vyčkali obsazení obce Maďary, ale potom ~~jin~~ dle vyprávění M. Pokorného, jen tak tak byli zachráněni od smrti věrným příchodem es. styčného důstojníka, když už ji hrůzy vykopali. Ještě ani 10 dní byli držáni jako rukojmí a po propuštění vrátili do Jaroměřic v půli listopadu. Nemovitosti museli nechat v Maďarsku. —

Kolonisté
se
Slovenska

Rok počal mrazem, sněhem s dobrou sa-
nicí do polovice ledna. Oblava, při níž portál snůh
trvala do počátku února, pak ještě mrzlo, 14.
napadlo hodně sněhu. 25. ledna od 20 do 22 hodi-
ny byla pěkná rudá severní záře na sev. záp.
nebi. V březnu poměrně teplo, 10. se začíná po-
malu set, 18-25 teploty až 16°C, do 26. jaro
skoro zaseté. Koncem měsíce ochlazení,

Pocasi

polní
práce

velká
voda

v dubnu větry, 8-10 mih, občas mrázy, koncem
dostě. V květnu pomalé oteplení, část květů
ovocných stromů ještě pomrzla, koncem měsíce
a začátkem června dost prší. Kolem 12. začí-
nať senoseč, ale špatně se suší, je
chladno, teprve od 19. oteplení.
Proti polovici července vlhka, žně
začínají 25. července, žito, ječmeny
i některé pšenice byly nara-
zralé. Až v srpnu nastalo pěkné žníové počasí,
které trvalo do 12. Po 22. VIII. částí dostě, 1-2
září velká voda. Nadelala hodně škod na
upraveném korytě, v obci hlavně poblíž domů
č. 319, 37, 55, 141, poškodila dřevěné lávky
(v Dolním kontě a u č. 53.). Žitavy se špat-
ně sušily, až koncem září se povětrnost polep-
šila. Po mobilizaci bylo málo potahů,
takže seti se opožďovalo. V polovici října
trochu vypomohlo vojsko, ale koni měli má-
lo, a při jejich pučování byly i mrzutosti.
Na stěži po demobilizaci až do polovice
listopadu bylo mírné, a dost teplo, a polní
práce se dodělaly. 6. provincie napadl
první sněh, ale pustil. Od 16. udeřily mrázy,
15-20°C, a zima se sněhem vydržela přes
svátky až do nového roku.

úroda

Polní úroda celkem dobrá, bramborů
jen prostředně nebo i méně, třesní a světlé
málo (květ pomrzl).

Dne 20. října vzdal se svého úřadu
dosavadní starosta obce, Fr. Rovner (č. 68-69).

Jméno vedání odůvodnil otráveným zdravotním (V noci z 18-19. října mu někdo, patrně schválně, rozbil okno.) Byl starostou od podzimního r. 1932. Do doby jeho starostování padá úprava Ušobruky, jež byla připravena právě před jeho nastoupením, nový betonový most (u č. 38 a 69), zavažka návsí podél upraveného potoka, (která v dolní části byla provedena hodně vysoko ale výše zůstala dosud nedokončená,) zachycení pramenu pro vodovod, ukončení vleklých sporů s bývalými obcemi Tajemníky, Leop. Kalaudron a Fr. Geršlem, a s býv. obcemi shledou J. Hlouškem, některé úpravy cest v obci. Možná říci, že mexický ob. zastupitelstva byl silnou osobností. Ovládal techniku jednání v zastupitelstvu lépe než ostatní, což tito cítili, ale nedovedli čelit. Z toho vznikávalo jakési utajené napětí nejvíce se skupinou sociálně-demokratickou.

Vedání
starostovo.

Obecní zastupitelstvo dne 5. listopadu rezignaci přijalo a odstoupivšímu starostovi poděkovalo za činnost. Pokud záležitost není vyřízena okresním úřadem, úřaduje pro ni náhradník p. Frant. Čáпка (c. 155).

Když obecní tajemník Ed. Popelák byl na vojně, úřadoval Tomáš Luján (c. 97), a sice od 21. května do 21. června, od 14. září do 23. září a od 6. října do 21. října, a když i ten musel na čas narukovat, úřadoval Adolf Kubiš (revizník v. v. c. 126), rol. 23.

Tajemníci

září do 6. října.

Uzdání
tajem-
níkovo

Po ztrátě pohraničních krajů, kdy se hledaly nové pracovní příležitosti, dorazil tajemník Š. Popelák (jevíž má obchod č. 41) nabídl své odstoupení (23. října). Obecní zastupitelstvo 5. listopadu se usneslo (rozhodl svým hlasem předsedající T. naměstek) požádat tajemníka, aby prozatím zůstal do obecních voleb, nejvíce do půl roku. Ale se souhlasem Popelákovým místo bylo vypsáno dříve (už před tím se hlásil J. Veselý, ale místo bylo vypsáno k větší správnému postupu) a 10. provincie obecní zastupitelstvo rozhodovalo o žádostech. Dostali: Jan Veselý 10 hlasů, Frant. Podlehl 3, Frant. Karafiát 1 hlas, F. Geröl 0 hlas. Byly sice podány rekursy, ale čed. Popelák nevyčkal konečného vyřízení a odešel s koncem roku. Byl tajemníkem od r. 1931. Jeho úřadování ve vřování s předchůdci bylo znatelným pokrokem. Se starostou F. Rovnerem vtiskl obecnímu úřadu určitý ráz. Dle všech známek větší díl úřadování spočíval na něm. Konal práce nejen písařské ale i konceptní.

Smír s J.
Hlouškem

Dne 19. března obecní zastupitelstvo uzavřelo smír s bývalým obecním sluhou Janem Hlouškem (č. 150), jevíž se domáhal odškodnění za to, že byl po dlouhé službě propuštěn bez všech nároků. Bylo mu přiznáno 30 K měsíčně a pole za Hájem, které

měl najaté, bezplatně do užívání.

Šlo o nalezení dalšího pramene pro
obecní vodovod. Proutkář, hotelier Štěpáček
z Jevíčka, určil nový silný pramen, jenž měl
jít od Záturzi, nedaleko za křížem u cihelný
směrem k Hluku. Na základě toho posud-
ku ob. zastupitelstvo 5. února se rozhodlo
provést jeden vrt. Ale přišly rušné událos-
ti květnové, a ještě smutnější podniknutí,
takže se nic nepodniklo. K tomu ještě hor-
ší pramen, v hlucinách, setl se v Němcech.

Z popudu Okrašlovacího spolku upra-
vovalo se prostranství kolem pomníku pad-
lých. Oplocení trojúhelníku mezi cestami xdr-
ženo rekurssem souseda z č. 38, jenž měl
strach, že vejde do dvora. (Ale kdys se o tom
měla provést zkouška se zebřířákem, neote-
vřel vrata.) Obecní váha, již tu stála před
č. 34, přemístěna na levý břeh potoka před
č. 77, a po provedení se sousedem na jaře po-
staven drátěný plot, 1m vysoký (provedl Fr.
Krajiček t.č. č. 126.), a na podklad postlu-
ný materiál, příliš hustě nahluččený kolem
pomníku, rozsázen po větším prostoru.
Kus cesty, od domu Hrudova hostince k poště v.
Cyryla a Metoděje, kde bývalo moc bláta, nave-
zen a pak uvalčován (4. června). Na upra-
vu věnoval Okrašlovací spolek ke 3.000 Kč kromě
obecního nákladu na váhu a cestu. Spolku při-
spěli mnozí rodáci jároměřičtí, ve světě usadlí.

Obecní
vodovod

Uprava
v okolí

pomníku

Navažku hlíny pro úpravu parčíku provedli ochotně majitelé potahů.

Kácení

stromů

na

příchovně

Nad poli „Na nádevsi“, podél le-
sa od Vidlék ke Žlíbků a dál až k
silnici na Lubičov má obec úzký pozem-
ku, „příchov“, kudy chodil dobytek na
pastou. V r. 1936 jeden soused (č. 64)
tam u svého pole zkácel strom, které růdce
po pozemku rostou. Strom byl obci oceněn,
ale soused odepřel zaplatit. Totéž se opako-
valo ke konci roku s jiným (č. 96), jenž
zkácel a přes obecní zákaz odvezl asi 11
stromů. Někteří jiní se pak přidali. Hla-
jili se vydržemím. Obec, která se o pozemek
málo starala, nebyla si jista soudem, a
5. února 1938 obecní zastupitelstvo nabi-
dlo, že za dřevo už nebude nic žádat, pro-
hlásí-li oni sousede, že se vzdávají dalšího
užívání obecního pozemku. Prohlášení,
které nejvíce zainteresovaní prý byli ochotni dát,
opatřeno nebylo, a od té doby se se záleži-
tostí nic nestalo.

Přádek

na návsi

Po několikaletém vyhubování přece
zmizela z návsi aspoň většina hromad štěrku,
kompostu, desek, stav. rumu a rozličného
smetí.

Z potoka nad obcí bylo možno odvá-
žet štěrky jen po zaplacení 5 Kč do fondu pro u-
držování potoka a 2 Kč do obce (za firmu).
Řada firm se odvezla bez zaplacení i bez po-

kud, i když pachatel byl znám. Víbec se zdálo, že k nařízením obecního úřadu nebyla velká úcta. Příznacně bylo podání S. K. Jaroměřice, (pravda, nebylo podepsané předsedou,) jenž v žádosti o povolení poutové taneční zábavy přímo uvedl, že taneční zábavu uspořádá, i když obecním úřadem nebude povolena.

Následkem utváření obvodové měšťanky v Jevíčku byly do této školy zřízeny zčásti vyšších ročníků jaroměřické školy obecní. Proto byl u nás počet tříd po prázdninách zmenšen se šesti na pět. Z Jaroměřice odeslala učitelka Jarmila Řízníčková.

Obecní
škola

Už v říjnu, když byla obsazena obec Chornice, pro jistotu se vyklízovala česká chornická měšťanka, zčásti do Jaroměřice. Ale učilo se dál, protože měšťanka byla ztráta, jež tvořila hranici, a myslelo se, že to tak zůstane. Po 21. listopadu bylo zřízení školní odstěhováno většinou do Kladek. Kladecť pod vedením starosty a ředitele Faltyňka si počínali velmi horlivě. Jaroměřičtí, zvaní ředitelem Medříkem, buď museli pro dřevo do lesů, které se také zabíraly, někteří nejevili zájmu, ostatní přijeli později než Kladecť a přivezli z Chornic hlavně palivo. Ale přece nastala příležitost, aby měšťanka byla přeložena do Jaroměřice. Ředitel Fr. Medrůk jel za tím účelem do Prahy (30. listopadu). Po

Stěhování

měšťanky

z Chornic

Státní

městánská

škola

ústním schválení ministerstva školství, po
jednomyslném usnesení místní školní rady a
obecního zastupitelstva (10. prosince), po
nové cestě do Prahy (13. prosince, ředitel
Medřík a Jos. Narožný, ob. pokladník), a
novým ústním schválení ministerstva byl
dne 19. prosince proveden zápis do státní
městánské školy v Jaroměřicích, a počalo vy-
učování. Zapsáno bylo 160 žáků z Jaroměřic,
Usobrna a V. Opatovic (do 4. ročníku). Škola
narazila na odpor Jevíčka, jež bylo
proti měšťance v Jaroměřicích. Čhtělo, aby
školní děti chodily do Jevíčka, a aby pak
ovšem Jaroměřice musely podle počtu žáků
příspěť na stavbu nové měšťanky. Byli i
v Praze a na ministerstvu uvedli mimo
jiné, že ředitel Medřík chce měšťanku umí-
stit v Jaroměřicích ze soukromých důvodů,
že tam má hospodářství. Nová návštěva na-
ších v Praze 29. prosince (náměstek Fr. Čapka
a řed. Fr. Medřík) byla za této situace vel-
mi účelná. Jaroměřice byly podporovány
Usobrnem, ale nepřál jim příliš okresní hej-
tmann borkovský. Také Kladky usilovaly
o měšťanku a přes jasný přípis inspektorův
nechtěly vydat příslušný díl ($\frac{3}{5}$) nářizemí

6. března

6. března, v předvečer narození
T. G. Masaryka, byla na Kalvarii zapalena hranice.
1. května shromáždili se občané u pomníku
padlých. Poselství Národní rady přecetl staros-

ta Roover : 29. května na obvyklém shromáždění
o přítomnosti Benešovi promluvil řídící J. Fidler.
Kromě obecenstva přítomno obecní zastupitel-
stvo, spolky a zástvo. Zvláštní oslava 28. říj-
na se nekonala. Byly jen vyvěšeny prapory.

29. května

28. října

O pouti (5-6. června) bylo dost pěkně,
a přišlo hodně lidí z okolí, ale poutníků méně.
O plovácké pouti (26. května) nepřišli poutníci
žádní.

25. března odešel se zdejší fary P.
Alois Kolář. Přesídlil do Vrchoslavic na Hané.
Za důvod odchodu udával především chorobu, což
bylo zřejmě vzhledem k poloze fary na Kalva-
rii. Za svého pobytu byl tu celkem oblíben.
Hlavně z jeho iniciativy byl opraven hromní
(farní) kostel uvnitř i venku (nakladem asi
30.000 Kč, z čehož část sám opatřil), a také fa-
ra. Snáhl se povznést nařícenou poutního mís-
ta Jaroměřice, hory Kalvarie, což se dařilo jen
částečně. První dal postavit u kostela a pod
lípami pod farou lavičky, které mnohým přišly vhod.
Byl členem okresního zastupitelstva
a předsedou P.K. Jaroměřice.

Farář

P. Kolář

Jeho nástupce, P. Pavel Smolka, ne-
měl dost času žít se lidmi nebo lidé s ním.
Pocházel z Vřesiny na Hlučínsku. Byl nepo-
chybně původem i rodem Čech, ale někteří,
hlavně po různých událostech, se domnívali,
že není úplně Čech myšlením. Právě před ob-
sazením Biskupie se do nich odstěhoval, aby

Farář

P. Smolka

přechod do Německa byl bez formalit. Nyní působí ve Větřkovcích u Olpavy.

Do konce roku fara nebyla obsazena. Bohoslužby konal a farm. správu vedl P. Al. Pospíšilík. Byl dlouho farářem v Křínově, odkud jako těch musel téměř utéci. Bydlel ve Vel. Opatovicích, do Jaroměřic dojížděl.

Postovní
úřad

Dne 5. ledna dopoledne sám šel se sveta zdejší postovní Jan Slouka. Uhlomí trpěl chorobou nervů. Po dobu jeho dovolené jej zastupoval a po jeho smrti úřadoval Ferdinand Jaroš z Jevíčka. Postovním jmenován Mořic Kocman jež na-
stoupil 23. dubna. Před tím působil v Blausku.

Shintavka

kulhavka

Dobytkčí nákaza, shintavka a kulhavka, objevila se nejdříve v Jevíčku, v pili čer-
na, pak se vyskytovala v okolních dědinách
i v Novém dvoře, a 3. srpna byl ohlášen první
případ "U pily" (č. 223). Za několik dní do-
stala se nákaza do vnitřní obce ^{prošla} celkem 80 ho-
spodářství v Jaroměřicích a 8 v Novém dvoře. Ješ-
tě když byla shintavka a kulhavka v posledních
okresech, byla nařízena přísná opatření. Někte-
ří hospodáři nebyli horliví v jejich plnění. Teprve
až se nákaza přiblížila a nebezpečí vzrostlo,
vzrostly i obavy a chtěli se všemožně ubránit,
ale nic nebylo platné. Naštěstí onemocnění
v Jaroměřicích měla mírnější průběh než v
okolí. V podzimním rozrušení se na shintavku
škoro zapomnělo a v listopadu zanikla.

S příchodem jara se zlepšila zaměstnanost. Řáda dělníků pracovala na opravovacích pracích. V létě téměř nebylo nezaměstnaných. Na podzim se poměry zhoršily. Koncem roku bylo ohlášeno 120 nezaměstnaných. Část zedníků a podobných našla zaměstnání na stavbě nové záložny v Jevíčku.

Zaměst-
nanost

Sbírka na obranu státu, kterou organizoval obecní úřad, vynesla 4.500 K. Kromě toho věnovali jistě: Těl. jednotka Sokol (kino) 400 K, Včelařský spolek 100 K, Občanská záložna 2.000 K, kontrolněnská 200 K, celkem 7.200 K.

Obrana
státu

Zbytek všech obecních dluhů koncem roku činil 603.456,13 K. Na jejich úrokování a úmor bylo třeba 40.470 K.

Obecní knihovna celkem 968 knih. Vypůjčovalo si 125 osob, které si během roku vypůjčily dohromady 1383 knih.

Knihovna

Koncem roku bylo v obci 79 přihlášených podnikatelů rozhlasu.

Rozhlas

Ža uplynulý rok zemřelo celkem 29 osob, z toho 10 v samém měsíci lednu.

Divadla hrály spolky: Sokol 17. dubna: St. Kozymowski: Tetřev hlusec. D.T.J. 17. dubna: Fr. Friml: Krb bez ohně. Orel 18. dubna: V. Barta: Neříkej hochu, že máš mne rád, a 26. prosince: R. Marik: Ž nařízením bytové komise. ~ Plesy pořádaly: Agrární dorost, D.T.J., Sokol, Orel, živnostníci, čestí socialisti, hasiči. ~ Spolková činnost byla

Divadla

Spolky

pod dojmem politických událostí slabší. D.T.J. omezovala na podzim úřadům, než karanténní činnost. ~ Obvyklá veřejná cvičení se nekonal. V létě byly podobné podniky zakázány už k vůli plintavce a kulhavce.

Sokolový
slet

Sokolského sletu v Praze se zúčastnili: z cvičících 2 dorosti, 5 dorostenek, 2 muži a 2 ženy a 9 diváků, celkem 20 osob.

Politické

strany

Politické zjednodušení se projevilo i u nás. Byly ustaveny obě dovolené strany, strana národních jednoty a strana práce. A šlo se tak klidně, bez většího rozruchu.

Do zabití Mar. Trěbové přestěhoval se okresní úřad krátce do Jevíčka, a na to byly Jaroměřice s okolními obcemi přiděleny k okresnímu úřadu a k berní správě do Boskovic.

Četníci,

finanční
stráž

Jakmile se Jaroměřice staly obcí pohraniční, byla v obci zřízena četnická stanice (v č. 72), jejímž velitelem jmenován vrchní strážmistr Cyril Vlachovský, a oddělení finanční stráž (v č. 40) jehož správcem ustanoven vrchní respicient Oswald Putner.

V době, kdy hrozila válka, stěhovali se do Jaroměřice mnozí z měst, považujíce venkov za bezpečnější. Také zdejší rodák Albin Pospíšil (z č. 194) stěhoval svou

rodinnu na motocyklu z Opavy. Při poslední jízdě, 24. září večer, srazil se na nádevozi u Krystofovy školkay s automobilem a zabil se. Je pochován v Jaroměřicích.

Dne 14. ledna zemřel R. Dr. František Odvahlil, duchovní správce trestnice v Kartouzech v. v., biskupský notář a osobní děkan diecéze br. hradecké, básník a spisovatel. — Narodil se 3. října r. 1880, vyrostl v c. 192, kde jeho otec byl zámečnickem. Studoval na kroničtiském gymnasiu, kde r. 1900 maturoval, pak ~~se~~ v olomouckém semináři, odkud byl ke konci praxe dnu r. 1903 vyložen „bez udání důvodu“. Dostudoval v Praze, a tam byl vysvěcen 29. června 1904. Kaplanoval v Chebu, r. 1908 byl ustanoven duchovním správcem trestnice pankračské. R. 1917 dosáhl doktorátu bohosloví. Po válce působil v Mikulově pak krátce na Borech a na to v Kartouzech, kde zůstal až do svého onemocnění v r. 1936. V srpnu, už těžce churav, vrátil se do Jaroměřic. Ale s lůžka již nepovstal a po víc jak roční nemoci umřel v c. 7. Je pochován v Jaroměřicích.

+
Dr. Fr.
Odvahlil

Už na gymnasiu skládal básničky, v semináři se zúčastnil ruchu literárního v Jednotě bohoborecké. R. 1907 vydal studii o J. K. Huysmansovi, r. 1917 vyšla sbírka básní „Křetoucí měře“. Je to, jako i pozdější „Černý koráb“, lyrika většinou náboženská, ale vyskytují se i básně s jasnou tendencí národní. Kniha „Co v duši záleželo“ obsahuje dýmy z let válečných (1914-19). Proson vydal „Pět legend“ (r. 1930) a historický román „Lvitání“ (r. 1927), který je

činnost
literární

pro nás nejpamatnější. Děj je položen do Jaroměřic do doby, kdy patřily rodu Lúbirů.

Koncem roku byly v obci 4 osobní automobily, 1 nákladní (nebo dodávkový) a 9 motocyklů. — Benzin prodával obchodník Ed. Popelák od r. 1925, napřed z nádob, od r. 1928 ze studny.

Od srpna r. 1933 je v obci prodejna Jy. Bata. Byla nejprve u p. Hrudý (č. 34), z jara r. 1935 se nastěhovala do domu č. 46. Porděží koupila Jy. Bata část domu č. 34 (vele č. 39, bývalé chlévy). Za plochu okrouhle 240 m² zaplatila dle kupní smlouvy 15.000 Kč. Byla to asi nejvyšší cena, placená v Jaroměřicích za stavební místo. Na jaro r. 1938 byla postavena průzemní prodejna s bytem pro vedoucího a v srpnu zahájila provoz.